НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 49-354-04-84
Дата 18 / 07 2023 г.

ЧРЕЗ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
49-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
Г-Н ЙОРДАН ЦОНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

ОТНОСНО: второ гласуване на Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2023 г., внесен от Министерски съвет на 05.07.2023 г., № 49-302-01-44

Уважаеми господин Председател,

На основание чл. 80, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание предлагаме изменения и допълнения в приетия на първо гласуване на 12.07.2023 г. Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2023 г., № 49-302-01-44/05.07.2023 г., както следва:

1. В чл. 9, ал. 1 на ред 1.1. „Персонал“ числото „458 756,9“ се заменя с „480 756,9“.

Мотиви: Периодът 01.2021 – 12.2022 година се характеризираше със съществен ръст на цените на стоките и услугите. Според официалните данни на НСИ кумулативната инфлация за тези две години е 26%. За тези две години работещите в НАП не получиха никакво увеличение на работните си заплати от централния бюджет. Имаше само едно увеличение през септември 2022 г., но средствата бяха намерени посредством вътрешно преразпределяне. Това рефлектира негативно върху реалните доходи на работещите и доведе до загуба на покупателна способност при всеки от тях с ок. една пета от разполагаемите им средства. В същото време, служителите на приходната агенция са

събрали рекордни постъпления в бюджета на страната. За периода 2021 – 2022 година събираемостта на данъчните приходи в хазната отчита ръст от 31%. Увеличение на заплащането на работещите в НАП – няма, а същевременно те са спомогнали за ръст на данъчните приходи с 11 млрд. за тези две години. Или казано по друг начина, тези които са осигурили средствата за заплащането на всички останали обществени сектори не са получи нищо от това, което заслужават. Представените мотиви разкриват, че размера на възнагражденията на работещите в НАП не са компенсирани съобразно натрупаната инфлация за последните две години и половина, а същевременното служителите там са си свършили ефективно работа, взимайки предвид ръста на данъчните приходи за тези две години. Не трябва да се пропуска и факта, че липсата на адекватно заплащане води и до растящо текучество на квалифицирани кадри. Предвид, че динамиката в цените и през настоящата 2023-та година е съществена е необходимо да бъде заложено и допълнително увеличение от поне 10% на средствата за персонал в НАП, които да компенсират прогнозираната инфлация за 2023 г. в целогодишен размер.

2. В чл. 12, ал. 1 на ред 1.1. „Персонал“ числото „2 169 159,5“ се заменя с „2 309 159,5“.

Мотиви: Министерството на вътрешните работи е орган на изпълнителната власт, чиято мисия е насочена към осигуряване защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и пожарна безопасност и защита на населението. Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗМВР, министерството изпълнява следните основни дейности: оперативно-издирвателна, охранителна (опазване на обществения ред; наблюдение на държавната граница, охрана на стратегически обекти и дипломатически представителства и др.), разследване на престъпления, осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението, осигуряване на достъп на гражданите до службите за спешно реагиране чрез Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112 (ЕЕН 112), информационна, контролна (издаване, отказване и отнемане на лицензи; гранични проверки; проверка на документи; проверки за спазване на правилата за движение по пътищата и др.), превантивна, административнонаказателна и предоставяне на административни услуги (издаване, отказване, отнемане на български лични документи; административно обслужване на

чужденците и др.). За осигуряване на непрекъснато и ефективно осъществяване на основните дейности в МВР се организират и осъществяват административни и спомагателни дейности. Предизвикателствата вследствие на динамично протичащи външни и вътрешни процеси, влияещи върху средата за сигурност, засиления миграционен натиск през последните месеци и промените в климата водещи след себе си повишения риск от природни бедствия и опустошителни пожари, още повече натоварва структурата с цел предприемане на навременни и адекватнаи мерки за реакция.

3. В чл. 15, ал. 1, раздел II. „Разходи“ на ред 1.1. „Персонал“ числото „443 613,3“ се заменя с „479 613,3“.

Мотиви: Проектът на Бюджет 2023 предвижда дефицит на касова основа в размер на 2,5% от прогнозираният БВП. Вече стана ясно от публични изказвания, както на финансовия министър, така и на редица икономисти и депутати, че е налице възможност дори за допълнителни буфери, които не са планирани, но са твърде вероятни да се случат. На първо място, капиталовите разходи, макар да бяха намелени с 2 млрд. лв. спрямо първоначално планираните в проекта на бюджет на служебния кабинет, все още са твърде високи и нереалистични на фона на тяхното изпълнение назад във времето. По тази линия ще е налице ок. 500 млн. лв. допълнителен буфер под формата на планирани разходи, които по всяка вероятност няма да бъдат реализирани. На второ място, изпълнението на данъчните приходи върви много по-добре от планираното, като месечния отчет към месец май показва, че салдото по КФП на касова основа е все още на излишък. Ако добавим към това и очакваната корекция в данните за БВП за 2022 г., а оттам и за прогнозираният такъв за 2023 г., то допълнителните приходи в Бюджет 2023 г. биха могли да бъдат ок. 500 млн. лв. до 1 млрд. лв. над тези, които са планирани в момента. Всичко това ни дава основание да смятаме, че е налице значително фискално пространство за провеждане на спешна политика по доходите за сектори, министерства и ведомства, които до този момент не са били приоритет, без това да доведе до влошаване по никакъв начин на заложеният дефицит.

По отношение на конкретното предложение, макар да нарастват разходите за персонал спрямо Бюджет 2022 от 332 925,8 на 443 613,3 /ръст с ок. 111 млн. лв./, то тези средства стигат само да се покрие изплащането на възнагражденията на работещите в ЦСМП и РЗИ спрямо достигнатите нива от декември 2022 г. За да има ръст на работните

заплати са необходими допълнителни 36 млн. лв. Това ще позволи от 01.07 нарастване на възнагражденията на работещите с поне 10%, за да може да се компенсира натрупаната инфлация през настоящата година. По последни данни, тя все още е двуцифрена /м. май 2023 г. ИПЦ в размер на 10,1%/. Реално работещите в ЦСМП, РЗИ и др. ведомства към МЗ са в ситуация да губят покупателна способност вече половин година заради късното приемане на Бюджет 2023.

В сектор здравеопазване има напрежение относно заплащането на труда, има застаряване на медицинския персонал. Средната възраст персонала е над 55 г. Съществува диспропорция в заплащането както между отделните специалисти, както и между отделните категории персонал. По време на пандемията COVID – 19 основната дейност беше извършена обществените лечебни заведения за болнична помощ. Поради ниските нива на възнаграждения на професионалистите по здравни грижи няма интерес за придобиване на професията медицинска сестра, лаборант, рехабилитатор лекарски асистент и др. И към днешна дата продължават да липсват над 30 000 специалисти по здравни грижи. На всичкото отгоре, в Бюджет 2023 е предвидено разходите за Здравеопазване като дял от БВП да намалеят от 5,6% през 2022 г. до 4,8% през 2023 г.

В заключение, необходимите допълнителни средства за всички министерства и агенции за ръст на заплатите, не само в областта на здравеопазването, са ок. 6 – 7 пъти по-малко от наличния фискален буфер, който в голяма степен ще се реализира с оглед на параметрите, които са заложени и заявките, които бяха публично направени.

4. В чл. 17, ал. 1, раздел II. „РАЗХОДИ“ на ред 1.1. „Персонал“ числото „198 197,5“ се заменя с „251 797,5“.

Мотиви: През 2022 г. брутният вътрешен продукт на България нарасна с 3,4%, като с положителен принос за растежа за поредна година бе вътрешното търсене. В номинално изражение БВП бе 165,3 млрд. лв., което представлява растеж от 19%. Пазарът на труда продължи да се подобрява през 2022 г., като бе отчетен ръст на коефициента на заетост от 1,3%. За сравнение, през 2021 г. този ръст бе едва 0,2%. От друга страна, равнището на безработица продължи да намалява до 4,3% през 2022 г. Тези стойности са много близки до естествената норма на безработица, което показва че пазара на труда като цяло се представя много добре по отношение на включването на безработните и обезкуражените лица в потока

на заетите. Компенсацията на един нает нараства номинално с 18,4% през 2022 г., което е резултат и от високите инфлационни равнища през изминалата година. Въпреки това, в много сектори този ръст не успя да компенсира кумулативната инфлация за 2022 г., особено в обществения, където липсваше адекватна политика по доходите за всички в резултат от липсата на бюджет и редовно правителство. През 2022 г. страната ни отчете най-високото ниво на инфлация от 1998 г. насам – средногодишен ИПЦ в размер на 15,3% /НСИ/, Дефлатор на БВП от 15,1% и ХИПЦ 13% /Евростат/. За да бъдат запазени разходите за Персонал и Заплати, съответно на нивата им от преди пандемията, то допълнителните средства за „Персонал“ в сектор Култура е необходимо увеличение на работните заплати. Това увеличение ще компенсира на натрупалата се инфлацията през последните две години на работещите в: Държавните и регионални музеи и галерии, Българската национална филмотека и Центъра за подводна археология – 15,6 млн. лв.; за библиотеките от регионален характер - 18 млн. лв. и в сектор сценични изкуства – 20 млн.лв.

5. В чл. 23, ал. 1, раздел II. „РАЗХОДИ“ на ред 1.1. „Персонал“ числото „108 440,6“ се заменя с „116 040,6“.

Мотиви: Допълнителните средства от 7 600 хил. лева са необходими, за да бъдат насочени към второстепенния разпоредител с бюджетни средства „Национално ТОЛ управление“, специализирано звено на Агенция „Пътна инфраструктура“ за да се осигури увеличение на заплатите на работещите в сектора с 30%. Исканите средства са за цялата календарна 2023-та година. Основната причина за необходимо увеличение на работните заплати в „Национално ТОЛ управление“, специализирано звено на Агенция „Пътна инфраструктура“ е липсата на каквото ѝ да е увеличение на възнагражденията на работещите в структура през последните три години. В същото време натрупаната инфлация в периода 01.2021 – 05.2023 г. е 29,5% - т.е искането съответства на реалното увеличение на цените на стоките и услугите. Загубата на покупателна способност за служителите в „Национално ТОЛ управление“ е безпрецедентно висока, което налага ѝ спешно решаване на казуса с заплатите. Мотивирането на заетите в областта на пътното дело е ключов елемент за задържането на специалистите в сектора. Неблагоприятният общ коефициент на демографско заместване на работната сила в страната (69 на 100) налага, особено за сектори със стратегическо значение за българското общество, каквото е поддръжката на пътната

инфраструктура на държавата, стимулирането на заетите в него, които да получават достойно заплащане за труда си.

6. В чл. 24, ал. 1 се правят следните изменения:

6.1. в раздел II. „РАЗХОДИ“ на ред 1.1. „Персонал“ числото „193 006,1“ се заменя със „216 406,1“.

6.2. в раздел III. „БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ) – (+/-) на ред 2.1.1. „- за Селскостопанската академия“ числото „-44 949,9“ се заменя с „-50 549,9“.

Мотиви, по т. 6.1.: Допълнителни средства от 4 400 хил. лева да бъдат насочени към второстепенния разпоредител с бюджетни средства „Изпълнителна агенция по горите“ за да се осигури 17% увеличение на заплатите на работещите в сектора. Основната причина за исканото увеличение на работните заплати в „Изпълнителна агенция по горите“ е необходимостта за покриване на натрупаната инфлация от 29,5% през последните повече от две години (01.2021 – 05.2023 г.). Мотивирането на заетите в областта на горското дело е ключов елемент за задържането на специалистите в сектора и защитата на българската гора. Неблагоприятният общ коефициент на демографско заместване на работната сила в страната (69 на 100) налага, особено за сектори със стратегическо значение за българското общество, каквото е горското стопанство, стимулирането на заетите в него, които да получават достойно заплащане за труда си.

Увеличението с още 18 млн. лева ще позволи увеличение на трудовите възнаграждения с поне 15% на работещите и служителите от системите на Министерството в това число са ИА „Борба с градушките”, ИА „Рибарство и аквакултури”, БАБХ. Направеното предложение е във връзка с изчисления ръст на кумулативната инфлация за последните 24 месеца и още повече във връзка с традиционно ниските заплати на работещите на терен в различните системи на Министерството на земеделието и храните. Дейността на министерството е насочена към: гарантиране на хранителната сигурност; повишаване на конкурентоспособността на българските селскостопански продукти в условия на членство в ЕС, осъществяване на единен контрол по хранителната верига за осигуряване на безопасност на храните и хуманно отношение към животните; разнообразяване на икономиката и подобряване на условията на живот в селските райони;

създаване на условия за устойчиво развитие на рибарския и горския сектори; превръщане на аграрната наука в основен фактор за устойчиво развитие на българското земеделие, чрез разработване на интегрирани научни проекти в приоритетни направления и т.н. Реализирането на държавната политика в областта на земеделието и отговора на зеления и цифров преход в икономиката ни, се възлагат и провеждат посредством структурите от системата на министерството, Селскостопанска академия, държавни предприятия.

Поредното замразяване на работните заплати в тези звена е неприемливо, защото пряко засяга жизнения стандарт на работещите, а така също ще е пагубно за ефективността и резултатността от заложените цели, дейности и политика на отрасловото Министерство. Ниските доходи продължават да обезсърчават и демотивират и бездруго недостатъчния административен капацитет, работещ на терен във всички структурни звена. Въпреки последното увеличение на работните заплати в последните години не успя да компенсира много от изоставащите заплати в отделните звена на Министерството особено на висококвалифицирани специалисти, научни работници, изпълнителски кадри.

Направеният ръст на възнагражденията към момента е само на базата „догонване“ на увеличението на минималната работна заплата и доведе до изравняване на възнагражденията на квалифицираните специалисти с тези на неквалифицираните. Това се наблюдава във всички структури на Министерството, но най-осезаемо е в ИА „Борба с градушките” и ИАРА, където средната работна заплата е 1000 - 1100 лв. В ИАБГ над 700 ракетострелци продължават да получават малко над МРЗ за страната. Квалифицирани специалисти от ИАРА, които отговарят и за телефон 112 работят за между 900 и 1000 лв. месечно. В тези структури намаление на персонала е невъзможно, администрацията е от години в намален състав, а ракетострелците при увеличения брой на площадките са в нарушение на нормативите за работно време и почивки. Ако не бъдат осигурени горепосочените средства за ръст на заплатите, системите отново ще останат хронично недофинансирани, с изключително лоши и рискови условия на труд за всички работещи и най-вече с унизителното заплащане на високо квалифицирани и отговорни специалисти и работещи.

Мотиви, по т. 6.2.: Селското стопанство е единствения отрасъл на икономиката, за който е изградена и обществено финансирана специална структура за научно обслужване – Селскостопанска академия, която обхваща 29 института и научни центрове и 13 опитни

станции във всички основни направления на селскостопанската наука. Спецификата на отрасъла изисква развиване и прилагане на силна научно-изследователска дейност, което означава създаване и развиване на висококвалифицирани кадри, но най-вече привличане и запазването им в отрасъла. Приложните изследвания, които ССА провежда са един от основните компоненти на изследователската дейност и тяхното изпълнение в приоритетни научни области е от ключово значение за развитието на ин овациите в полза на икономиката и обществото. От десетилетия наблюдаваме неравнопоставено отношение и подценяване на Селскостопанска академия и аграрната наука в политиките на Република България, което се изразява в хронично недофинансиране на ССА, ниско заплащане, демотивиращи условия на труд, липса на перспектива за постоянния научен състав. Всичко това, заедно с тежката демография в България, демотивира младите научни кадри и прави академията непривлекателна кариера за младите аграрни специалисти. В предложения Закон за държавния бюджет на Република България за 2023г. предвидения трансфер към ССА за 2023г. е 44 949,9 хил. лв. Увеличението спрямо 2022г., в т.ч. след актуализацията от м. юли 2022 е в размер на 6,7 млн. лв. и е свързано само с повишаване на минималната работна заплата/1.01.2023 на 780 лв. Отново липсва перспектива за човешкия потенциал в системата.

7. В чл. 52, колона 5 „Здравеопазване“ на ред ВСИЧКО числото „326 357,0“ се заменя с „352 357,0“.

Мотиви: В допълнение на посоченото по отношение на предложението по чл. 15 - в областта на здравеопазването по общините бюджета за делегирани от държавата дейности (училища и детско здравеопазване) са разчетени допълнителни средства в размер на 109.2 млн. лв., като ще осигурят единствено увеличение на минималната работна заплата на работещите в тях. В този смисъл, там са необходими допълнително и 26 млн. лв. за увеличение на основните заплати от 01.07.2023 г. с 10%. Адекватните възнаграждения отговарящи на натовареността и професионализмът на работещите в сферата на здравеопазването, са ключов елемент за привличането на нови хора в системата и задържането на работещите понастоящем. Неблагоприятният общ коефициент на демографско заместване на работната сила в страната (69 на 100) налага, особено за сектори

със стратегическо значение за българското общество, каквото е здравеопазването, стимулирането на заетите в него, които да получават достойно заплащане за труда си.

народни представители от
ПГ „БСП за България“: